

УДК: 336.71

Олександр Квасовський

кандидат економічних наук, доцент,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль, Україна
o.kvasovskyi@wuni.edu.ua
ORCID ID: 0000-0001-9856-3917

Людмила Алексеєнко

доктор економічних наук, професор,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль, Україна
l.alekseyenko@wuni.edu.ua
ORCID ID: 0000-0002-8256-5587

Оксана Тулай

доктор економічних наук, професор,
Західноукраїнський національний університет,
м. Тернопіль, Україна
o.tulai@wuni.edu.ua
ORCHID ID: 0000-0002-5588-7046

ІДЕНТИФІКАЦІЯ ФІНАНСОВИХ ТРЕНДІВ У ПАРАДИГМІ ГЛОБАЛЬНОЇ ТРАНСАКЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ: МІЖДИСЦИПЛІНАРНИЙ ПІДХІД

Oleksandr Kvasovskyi

PhD Sc. (Economics), Associate Prof.,
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

Lyudmyla Alekseyenko

Dr. Sc. (Economics), Prof.,
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

Tulai Oksana,

Dr. Sc. (Economics), Prof.,
West Ukrainian National University, Ternopil, Ukraine

IDENTIFICATION OF FINANCIAL TRENDS IN THE GLOBAL TRANSACTIONAL POLICY PARADIGM: AN INTERDISCIPLINARY APPROACH

Анотація. Досліджено фінансові тренди в умовах геополітичної нестабільності та фрагментації ринків, наголошено на необхідності зміцнення єдності демократичних країн та адаптації фінансового ландшафту до безпекових викликів. Аргументовано важливу роль трансфертного ціноутворення у фінансовому

менеджменті інтегрованих підприємницьких структур. Визначено багатофункціональність трансфертного ціноутворення, яка забезпечує оптимізацію грошових потоків, зниження податкових ризиків, акумуляцію фінансової інформації та стратегічний аутсорсинг. Доведено, що адаптивне управління та міждисциплінарний підхід сприяють стійкості в епістемічному просторі. Запропоновано перспективні напрями дослідження фінансової комунікативності для створення інноваційних трансакційних моделей, що враховують стратегії Big Tech, криптоізацію в EMDEs, цифрові валюти та моніторинг інновацій.

Ключові слова: трансакційна політика, стратегічне фінансове управління, публічні фінанси, трансфертне ціноутворення, міжнародні відносини, управління та адміністрування, безпека, ризики.

Abstract. *Democratic countries, amidst geopolitical instability and market fragmentation, must strengthen unity and adapt their financial landscape. This involves investing in defense, enhancing competitiveness, and ensuring financial stability. It has been established that adaptive governance and an interdisciplinary approach to trade-offs can help address challenges while maintaining resilience in the modern epistemic space. It is argued that transfer pricing plays a critical role in the contemporary paradigm of financial management for economic agents, particularly those operating as integrated entrepreneurial structures with complex organizational architectures. The multifunctionality of transfer pricing is evident in its ability to simultaneously address both purely tax-related issues and a wide range of managerial and financial tasks, encompassing internal coordination, strategic planning, control, and forecasting. It has been proven that transfer pricing: enables targeted influence on the formation of an enterprise's financial results by optimizing cash flows, revenues, and expenses, thereby increasing profitability; establishes a foundation for reducing tax and financial risks through the implementation of specialized accounting, control, and documentation mechanisms; accumulates large volumes of relevant financial information that can be transformed into tools for assessing the efficiency of responsibility centers; and facilitates the strategic delegation of tasks through outsourcing to enhance the economic efficiency of relevant processes. Promising directions for research into the financial communicativeness of the state, science, education, and business have been identified to concentrate resources on creating innovative transactional models aligned with international and regional standards. Modern transactional policy must consider the strategies of technological companies (Big Tech), exclusive partnerships, and the challenges of cryptoization in EMDEs, digital banking currencies, and the monitoring of innovation efficiency.*

Key words: *transactional policy, strategic financial management, public finance, transfer pricing, international relations, governance and administration, security, risks.*

Сучасний фінансовий ландшафт трансформується під впливом геостратегічних змін, викликаних переглядом пріоритетів публічної політики та зростанням епістемічної невизначеності, зумовленої непередбачуваністю політичних рішень і глобальними торговими напруженостями. Ескалація торговельних конфліктів і нестабільність політики можуть стримувати економічне зростання як у

короткостроковій, так і в довгостроковій перспективі [1, с. 135–149]. Глобальна фінансова система відіграє центральну роль у координації взаємодії економічних агентів. Опитування Міжнародного інституту фінансів (IIF) показало, що 70% менеджерів із ризик-менеджменту вважають кіберстійкість головним пріоритетом на найближчі п'ять років, а геополітичні ризики та операційна стійкість також є пріоритетними [2]. Це відображає вразливість фінансових систем до зовнішніх змін, зокрема до волатильності ринків після змін у транзакційній політиці.

Епістемічна невизначеність, пов'язана з обмеженістю знань про наслідки політичних рішень, ускладнює розробку ефективної політики в умовах фінансових та оборонних викликів. Вона відрізняється від випадкової (алеаторної) невизначеності тим, що її можна зменшити через накопичення знань і досвіду, як зазначає теорія прийняття рішень у невизначеності. Відповідно повернення мит має негативні економічні наслідки у всіх часових горизонтах. Вважаємо, що ця невизначеність ускладнює прогнозування реакцій фінансових ринків на політичні пріоритети, такі як підвищення тарифів чи скорочення міжнародної допомоги [3, с. 155–157].

На Вашингтонському економічному форумі (2025), організованому Бреттон-Вудським комітетом, фінансист О. Рен підкреслив, що повернення політики сили та фрагментація ринків стають визначальними рисами сучасної економічної і політичної реальності, зокрема в Європі [4]. Цю думку поділяє П.-О. Гурінша, який вважає епістемічну невизначеність ключовим фактором, що впливає на перспективи розвитку глобалізованої економіки [5].

Тренди сучасної глобалізованої економіки, що характеризуються лібералізацією міжнародної торгівлі, мобільністю фінансових потоків, інтернаціоналізацією підприємницької діяльності та високим рівнем інтеграції світових ринків, суттєво трансформують національні бізнес-моделі та змінюють конфігурацію фінансового простору України [6, с. 165–178]. Науковий дискурс у вітчизняній економічній літературі демонструє помітну концентрацію уваги дослідників на питанні трансфертного ціноутворення переважно в аспекті податкової оптимізації, діагностуванні нормативно-правової бази, що регламентує механізми фіскально-орієнтованого контролю у цій сфері, а також на ідентифікації практичних проблем реалізації податкового нагляду за внутрішньо корпоративними операціями [7, с. 89–98].

В науковому просторі з'являється все більше праць, присвячених вивченню трансфертного ціноутворення як дієвого управлінського інструментарію, що може бути використаний у корпоративній практиці для досягнення цілей фінансового контролінгу, управлінського обліку та стратегічного планування з урахуванням трендів глобалізації. У дослідженні Є. А. Васюк трансфертне ціноутворення розглядається як інструмент реалізації трансфертної політики транснаціональних корпорацій, який істотно впливає на презентацію результатів їхньої фінансової діяльності [8, с. 25].

Поглиблене вивчення методології формування трансфертної цінової політики на рівні окремого підприємства знайшло відображення у науковому дослідженні О. М. Десятнюк та О. В. Черевко, де розкрито концептуальні засади побудови механізмів трансфертного ціноутворення в умовах національного бізнес-середовища [9, с. 46–47], а проблематика комунікаційної підтримки управління

соціально-економічними процесами та інноваційності має сприяти фінансуванню обороноздатності національної економіки [10, с. 131–144; 11, с. 344–364].

Синергія процесів монополізації, міжнародної кооперації, а також внутрішньої та зовнішньої спеціалізації сприяє формуванню й динамічному розвитку корпорацій зі складною мультиструктурною організацією управлінської системи. Дослідження фінансової науки підкреслюють важливість геополітичних трансформацій та інвестування в цифрову інфраструктуру для інноваційних бізнес-трендів. Проте епістемічна невизначеність трансакційної політики залишає багато питань відкритими.

Метою дослідження є обґрунтування концепту трансфертного ціноутворення в умовах епістемічної невизначеності міжнародної трансакційної політики для ідентифікації фінансових трендів та транснаціонального комплаєнсу.

Епістемічна невизначеність, спричинена обмеженістю знань про наслідки політичних рішень (від лат. *episteme* – знання), ускладнює розробку стратегій у відповідь на глобальні виклики. Міждисциплінарні підходи, зокрема теорія прийняття рішень, допомагають мінімізувати невизначеність у корпоративному управлінні інноваціями. Трансакційна політика, регулюючи обмін ресурсами та знаннями, формує бізнес-практики й контракти. На глобальному рівні трансакційна політика захищає інтелектуальну власність, а в ЄС через програми, як Horizon Europe, стимулює локальні інновації.

Фінансовий сектор, що становить близько 40% світового ВВП у 2024 році, відіграє вирішальну роль у транскордонній торгівлі та валютних операціях [2]. Проте посилення регуляцій чи кібербезпеки виснажує ресурси, обмежуючи інвестиції в оборонні програми, підвищуючи вразливість до глобальних потрясінь. У сфері безпеки епістемічна невизначеність ускладнює прогнозування геополітичних ризиків, тому логіка національної безпеки спонукає країни до самодостатності у виробництві стратегічних товарів «від чипів до сталі». Промисловість набуває більшої ваги, ніж сектор послуг, через пріоритетність національних інтересів над глобальними трендами.

Функціонування інтегрованих корпоративних структур обумовлює необхідність постійної взаємодії між пов'язаними бізнес-єдиницями, яка реалізується у вигляді внутрішньо корпоративного обміну (інтерналізованих трансакцій), що охоплює трансфер товарів, послуг, нематеріальних активів та об'єктів інтелектуальної власності – включно з інноваційними технологіями, ноу-хау, технічною підтримкою, консультаційними послугами тощо. Подібні операції базуються на механізмах трансфертного ціноутворення, яке виступає ключовим інструментом ресурсного забезпечення та координації операційної діяльності в межах корпоративного ланцюга створення доданої вартості.

Бюрократичні бар'єри перешкоджають впровадженню інновацій, а відкриті публічні фінанси мають підтримувати ІТ-проекти та цифрову стійкість фінансового сектору України. Регуляторний нагляд потребує адаптації до різноманітності ринків і транскордонної діяльності, а міжнародна співпраця та системи моніторингу (Матриця реформ) сприяють узгодженню економічних інтересів. Завдяки застосуванню трансфертного ціноутворення відбувається не лише оптимізація розподілу ресурсів між афілійованими суб'єктами корпорацій, але й забезпечується їх синергетичне функціонування, підвищується ефективність

фінансового менеджменту, забезпе-чується стратегічна керованість консолідованою бізнес-структурою. У цьому контексті трансфертне ціноутворення виступає не лише фіскальною категорією, але й потужним інструментом корпоративного управління, здатним впливати на ключові параметри економічної стійкості та конкурентоспроможності бізнесу.

Трансфертне ціноутворення репрезентує собою комплексне, мультивимірне явище, що потребує інтерпретації принаймні у двох концептуально відмінних площинах: на мікроекономічному рівні – крізь призму управлінської ефективності окремих господарюючих суб'єктів, та на макроекономічному рівні – з урахуванням фіскальних інтересів держави, зокрема, у контексті забезпечення стабільного формування доходної частини бюджету шляхом розширення бази оподаткування. Відтак, з одного боку, структурно децентралізовані одиниці підприємств та юридично самостійні компанії, що інтегровані у склад єдиних корпоративних об'єднань, формують внутрішньогрупові ціни на контрольовані транзакції з метою стратегічного управління фінансовими потоками, мінімізації податкових зобов'язань, оптимізації витрат і, в остаточному підсумку, – максимізації консолідованого прибутку всього корпоративного утворення.

З іншого боку, імперативом публічних фінансів є запровадження та реалізація ефективного податкового контролю, який би унеможливив викривлення трансфертних цін, зокрема через їхню штучну девіацію від рівня ринкових показників. Поділяємо точку зору А. Крисоватого, що політики і можновладці можуть впливати на трансформацію публічних фінансів через податкову реформу і пошук альтернативних доходів бюджетів, бюджетну дисципліну та скорочення неперіоритетних бюджетних видатків [12, с. 15]. Основною метою таких заходів є запобігання розмиванню податкової бази та переміщенню прибутку у низькоподаткові юрисдикції, що, у свою чергу, загрожує фіскальній стабільності, викривлює конкурентне середовище та обмежує інвестиційно-інноваційний потенціал національної економіки.

З огляду на значний вплив, який може справляти трансфертне ціноутворення на ключові параметри фінансово-господарської діяльності суб'єктів підприємництва, виникає необхідність розгляду цього інструменту не лише в площині оподаткування, але й як компонента системи фінансового управління. Такий підхід дає змогу ґрунтовніше розкрити потенціал трансфертного ціноутворення в контексті реалізації як стратегічних, так і оперативних фінансових цілей корпоративних структур.

Першочерговим напрямом нашого дослідження доцільно визначити з'ясування механізму прояву пріоритетної функції трансфертного ціноутворення, яка полягає у забезпеченні максимізації сукупного прибутку від реалізації продукції (валового прибутку) інтегрованої бізнес-структури (рис. 1).

Як ілюструє наведена на рис. 1 схема, процес виробництва конкретного товару зосереджується в афілійованій компанії, що розміщується у юрисдикції з порівняно низькими витратами на виробничі ресурси, включаючи дешеву сировину, кваліфіковану робочу силу, доступ до інноваційних технологій, а також недорогого зовнішнього фінансування. Саме комбінація таких чинників зумовлює формування низької собівартості продукції.

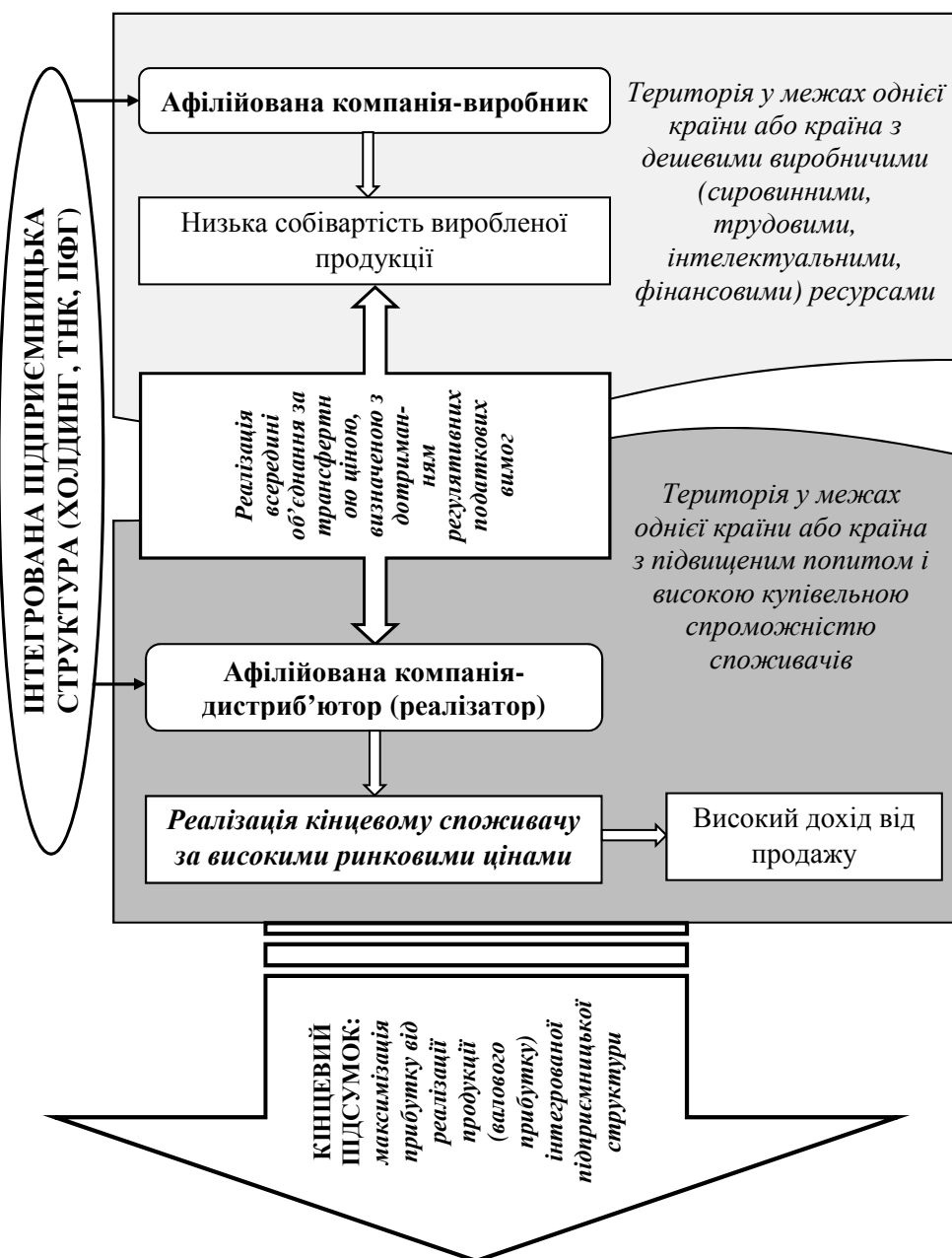

Рис. 1. Механізм використання трансфертного ціноутворення для максимізації прибутку від реалізації (валового прибутку) інтегрованої підприємницької структури

Джерело: побудовано авторами

Подальша реалізація продукції відбувається шляхом передачі її за трансфертною ціною іншій пов'язаній компанії – дистриб'ютору, що функціонує у державі (регіоні в межах країни) з високою купівельною спроможністю споживачів та стійким попитом на відповідний товар. Завдяки цьому забезпечується реалізація продукції за підвищеними ринковими цінами, що уможливорює формування доданої вартості у значних обсягах. У результаті такого цілеспрямованого внутрішньо корпоративного перерозподілу витрат і доходів досягається суттєва економія виробничих ресурсів, генерується значний валовий прибуток та створюється відчутна конкурентна перевага для інтегрованої підприємницької структури загалом.

Крім того, трансфертне ціноутворення виявляється ефективним інструментом фінансового управління і в аспекті максимізації чистого прибутку, який залишається у розпорядженні підприємства після виконання податкових зобов'язань. Досягнення цього ефекту забезпечується шляхом цілеспрямованої податкової оптимізації, що реалізується через механізм перерозподілу грошових потоків між афілійованими структурами з урахуванням специфіки податкових режимів у різних країнах (регіонах), у межах яких здійснюють фінансово-господарську діяльність окремі бізнес-одиниці (рис. 2).

Юридично незалежна, але фактично інтегрована у загальну корпоративну структуру компанія-виробник може здійснювати свою операційну діяльність в юрисдикції із підвищеним рівнем податкового навантаження. У такому випадку вироблена продукція реалізується афілійованому дистриб'ютору, зареєстрованому у державі (на території) з більш ліберальними умовами оподаткування, за трансфертною ціною, встановленою на рівні, що відповідає нижній межі дозволеного регуляторного діапазону (рентабельності), згідно з вимогами національного законодавства щодо трансфертного ціноутворення.

У подальшому збутова компанія, яка належить до низькоподаткової юрисдикції або має організаційно-правову форму, до якої застосовується пільговий режим оподаткування, здійснює перепродаж продукції за ринковою ціною, максимально наближеною до верхньої межі дозволеного діапазону. При цьому вона сплачує мінімальні податкові зобов'язання, що, відповідно, сприяє скороченню сукупної податкової бази інтегрованого підприємницького об'єднання та забезпечує зростання загального обсягу чистого прибутку, який залишається в його розпорядженні.

У запропонованій схемі (рис. 2) було враховано сучасні обмеження щодо використання трансфертного ціноутворення транснаціональними корпораціями, холдинговими структурами та промислово-фінансовими групами з метою мінімізації податкових зобов'язань. Нині ефективність вказаного інструменту фіскальної оптимізації значною мірою знизилася через широку імплементацію в законодавство більшості країн із розвинутою та перехідною економікою механізмів податкового контролю, які унеможливають використання трансфертних цін виключно для цілей зменшення податкового тягаря та переміщення прибутку за межі національних економік.

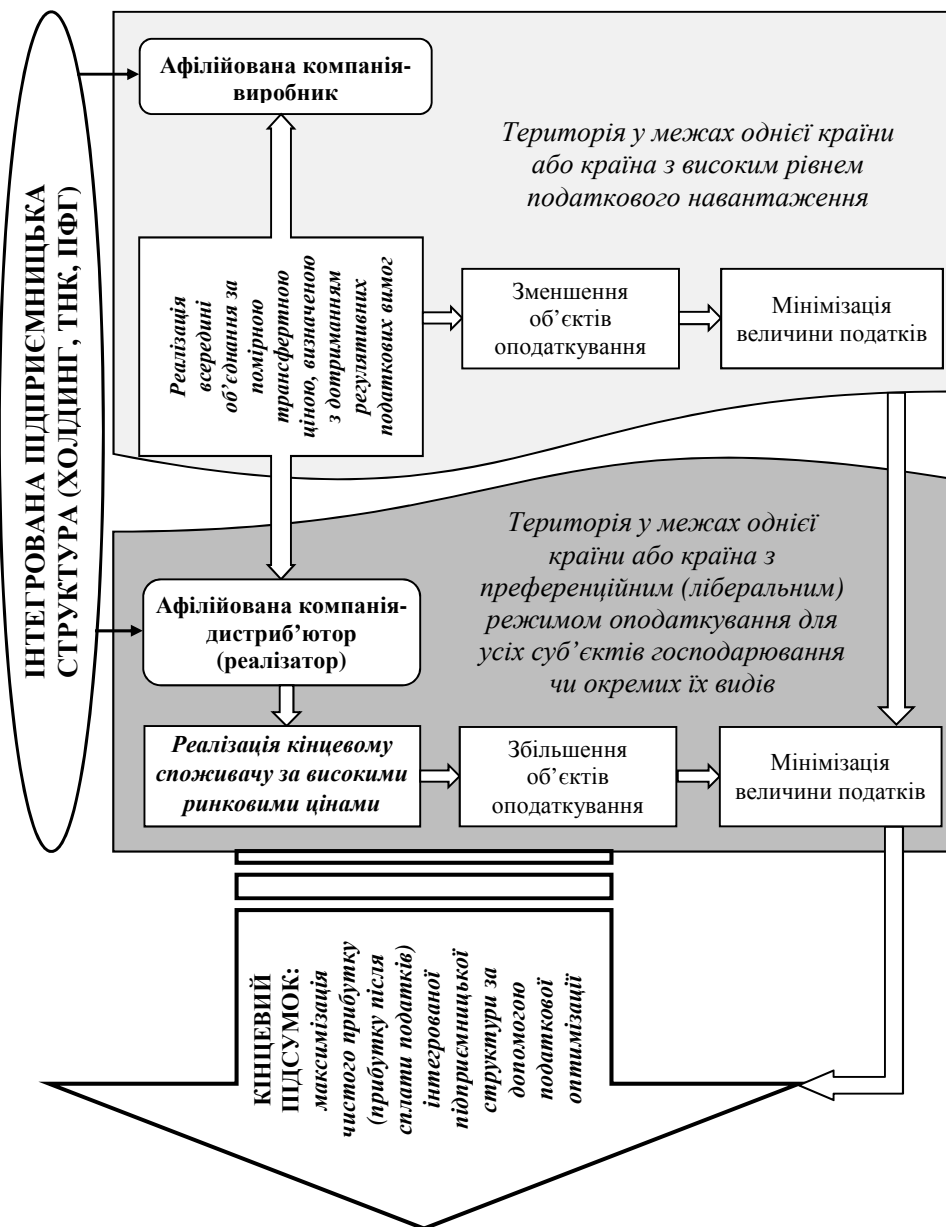

Рис. 2. Механізм використання трансфертного ціноутворення для максимізації чистого прибутку (прибутку після сплати податків) інтегрованої підприємницької структури за допомогою процедури податкової оптимізації

Джерело: побудовано авторами

Домінуючим напрямом сучасної наукової думки у сфері трансфертного ціноутворення є дослідження проблемних питань, пов'язаних з ідентифікацією,

оцінюванням та нейтралізацією податкових ризиків, які здебільшого роздаються крізь призму запобігання агресивній податковій оптимізації з боку суб'єктів господарювання. Більшість досліджень орієнтовано на захист фіскальних інтересів держави та забезпечення стабільності макроекономічного розвитку через підвищення ефективності податкового контролю та прозорості міжфірмових розрахунків. Водночас значно менш дослідженою залишається проблематика податкових ризиків, що виникають унаслідок застосування трансфертних цін, з погляду їх деструктивного впливу на внутрішню фінансово-господарську діяльність самих підприємницьких структур [13, с. 17–19]. Такий дисбаланс акцентів у наукових розвідках вказує на потребу в поглибленому вивченні цієї площини, що є надзвичайно актуальним у контексті забезпечення внутрішньої фінансової стійкості корпорацій, особливо в умовах зростання регуляторного тиску та глобалізації ринків.

Застосування вербально-дискурсійного підходу до дослідження трансфертного ціноутворення як складного інструмента управління дало змогу виокремити три базові групи податкових ризиків, які формуються на рівні підприємств у процесі здійснення внутрішньо корпоративних транзакцій між децентралізованими підрозділами (центрами відповідальності) або афілійованими структурами в межах різних організаційно-правових форм інтегрованого бізнесу – транснаціональних корпорацій, холдингових компаній, промислово-фінансових груп тощо (рис. 3).

Основні податкові ризики корпоративних структур у сфері трансфертного ціноутворення

Ризики, які пов'язані зі значним зростанням фінансових витрат на дотримання складних податково-регулятивних процедур (інформаційне забезпечення, спеціалізований облік і документування контрольованих операцій, складання та подання спеціальної звітності до органів податкової служби)

Ризики донарахування значних сум податкових зобов'язань внаслідок перевірок контролюючих органів або самостійного коригування об'єкту оподаткування суб'єктом господарювання при виявленні порушень при ціноутворенні принципу «витягнутої руки»

Ризики накладення фіскальними органами значних фінансових санкцій за неподання, несвоєчасне подання чи прострочення термінів представлення спеціальної звітності з трансфертного ціноутворення, а також за недостовірне чи неповне відображення у ній необхідної інформації

Рис. 3. Основні групи податкових ризиків корпоративних структур, які генерує трансфертне ціноутворення

Джерело: побудовано авторами

Перша група податкових ризиків, згенерованих застосуванням трансфертного ціноутворення, охоплює загрози, пов'язані із суттєвим зростанням витратного навантаження на суб'єктів господарювання внаслідок дотримання складних

регуляторних вимог у сфері податкового контролю. У зазначеному контексті йдеться про витрати фінансового, адміністративного та організаційного характеру, які супроводжують впровадження процедур належного документального супроводу контрольованих операцій. Зокрема, це стосується оплати доступу до відповідних інформаційних ресурсів, збору, верифікації, систематизації та обробки значних обсягів релевантних даних, ведення окремого управлінського та фінансового обліку для потреб трансфертного ціноутворення, а також підготовки внутрішньої документації й спеціальної звітності для органів податкового контролю.

Таким чином, забезпечення відповідності процедур трансфертного ціноутворення нормативним вимогам стає джерелом значного навантаження на систему внутрішнього контролю та управління підприємства, генеруючи при цьому як прямі витрати, так і опосередковані організаційно-часові втрати, що, своєю чергою, підвищує рівень податкових ризиків першого типу.

Високий рівень складності нормативних процедур у сфері трансфертного ціноутворення також зумовлює необхідність постійного міждисциплінарного підходу та участі у процесі визначення трансферних цін висококваліфікованих спеціалістів, які мають бути або найняті на умовах високого рівня оплати праці, або підготовлені в межах внутрішніх програм професійного навчання (сертифікаційні курси, тренінги, спеціалізовані освітні програми). У будь-якому з варіантів це призводить до істотного зростання адміністративно-управлінських витрат.

До другої категорії нами віднесено податкові ризики, пов'язані з можливістю нарахування додаткових сум податку на прибуток підприємств (корпоративного податку). Таке нарахування може мати місце як за результатами перевірок, ініційованих контролюючими органами, так і внаслідок самостійного коригування податкової бази суб'єктом господарювання після здійснення контрольованих операцій. Подібні ситуації виникають у разі виявлення відхилень від принципу «витягнутої руки» (Arm's Length Principle) при формуванні трансфертних цін.

В глобалізованій економіці та у міжнародній практиці передбачено п'ять базових методів визначення трансфертних цін: метод порівняльної неконтрольованої ціни (Comparable Uncontrolled Price Method), метод перепродажної ціни (Resale Price Method), метод «витрати плюс» (Cost Plus Method), метод чистого прибутку (Transactional Net Margin Method) і метод розподілу прибутку (Profit Split Method). Коректне застосування зазначених методичних підходів дає змогу уникнути заниження або завищення трансфертних цін у внутрішньо корпоративних транзакціях, що, своєю чергою, сприяє правильному розподілу прибутку між суб'єктами господарювання, запобігає податковим маніпуляціям та знижує ймовірність виникнення додаткових податкових зобов'язань у результаті фіскального контролю.

Третю групу становлять податкові ризики, що проявляються у формі можливого застосування до суб'єктів господарювання значних фінансових санкцій з боку фіскальних органів за недотримання вимог звітної дисципліни у сфері трансфертного ціноутворення. Зокрема, йдеться про відповідальність за неподання, несвочасне подання або порушення строків надання звітних документів, а також за подання недостовірної, неповної або викривленої інформації в межах установлених форм звітності.

У контексті трансформації підходів до управління податковими ризиками в умовах цифрової економіки, критичного значення набуває розбудова адаптивної та технологічно орієнтованої системи документообігу, зорієнтованої на забезпечення прозорості, контрольованості й відповідності регулятивним вимогам трансфертного ціноутворення. Формування такої системи передбачає створення структурованого комплексу внутрішньої нормативно-регламентної бази, яка охоплює ключові аспекти організації документообігу, обробки та збереження релевантної інформації. Зокрема, йдеться про розробку корпоративних політик (регламентів, внутрішніх розпорядчих документів), які визначають алгоритми формування трансфертних цін, процедури внутрішнього аудиту на відповідність податково-регулятивним вимогам, а також механізми управління життєвим циклом даних – від їх створення до архівування на цифрових і традиційних носіях. До складу зазначеного комплексу також входять функціонально деталізовані посадові інструкції, які чітко окреслюють сферу відповідальності й обов'язки залучених до процесу співробітників – аналітиків, економістів, бухгалтерів, податкових консультантів, тощо. Важливою складовою виступають стандартизовані шаблони внутрішньої звітності, призначені для систематизації й агрегування даних про контрольовані транзакції, що проводяться за трансфертними цінами.

У перспективі аналітичні інструменти, що базуються на даних трансфертного ціноутворення, можуть бути адаптовані для потреб фінансового прогнозування, оперативного і середньострокового бюджетування, побудови моделей сценарного планування та коригування фінансової політики у динамічному середовищі господарювання. За умови інтеграції таких даних до загальної інформаційно-аналітичної інфраструктури підприємства, зростає якість управлінських рішень, знижується рівень суб'єктивізму у процесі фінансового менеджменту, а також підвищується ефективність функціонування суб'єктів господарювання в межах єдиної корпоративної стратегії розвитку. Інформаційна база, акумульована в процесі належного трансфертного ціноутворення, трансформується у важливий інструмент стратегічного і тактичного управління фінансами, сприяючи зміцненню фінансової стійкості, адаптивності та конкурентоспроможності бізнес-структур у довгостроковій перспективі.

Підсумовуючи зазначимо, що у періоди геополітичної нестабільності та фрагментації ринків демократичним країнам необхідно зміцнювати єдність і адаптувати фінансовий ландшафт. Це передбачає інвестиції в оборону, підвищення конкурентоспроможності та забезпечення фінансової стабільності. Глобальні стандарти, адаптивне управління та міждисциплінарний підхід до компромісів допоможуть протистояти викликам, зберігаючи стійкість у сучасному епістемічному просторі. На підставі узагальнення результатів проведеного дослідження можна стверджувати, що трансфертне ціноутворення відіграє винятково важливу роль у сучасній парадигмі фінансового менеджменту економічних агентів, особливо тих, що функціонують у формі інтегрованих підприємницьких структур із складною організаційною архітектонікою. Його багатфункціональність виявляється у здатності одночасно вирішувати як суто податкові, так і широке коло управлінсько-фінансових завдань, що охоплюють сферу внутрішньої координації, стратегічного планування, контролю та прогнозування.

По-перше, трансфертне ціноутворення забезпечує можливість цілеспрямованого впливу на формування фінансових результатів підприємства шляхом оптимізації грошових потоків, доходів і витрат, підвищення рівня прибутковості, а також через застосування легальних механізмів податкового планування, що дає змогу досягати максимальної ефективності використання ресурсів на мікрорівні в межах децентралізованої структури управління.

По-друге, воно створює засади для зниження податкових і фінансових ризиків шляхом запровадження спеціалізованих механізмів обліку, контролю й документообігу, що відповідають регулятивним вимогам трансфертного законодавства, зокрема у питаннях звітності й доведення економічної обґрунтованості внутрішніх цін у контрольованих операціях.

По-третє, система трансфертного ціноутворення акумулює великі обсяги релевантної фінансової інформації, що може бути трансформована в інструментарій для оцінювання ефективності функціонування центрів відповідальності, прогнозування фінансових результатів, планування бюджету та побудови фінансової стратегії розвитку інтегрованого бізнесу.

По-четверте, ефективне управління трансфертним ціноутворенням передбачає не лише формування внутрішньої нормативно-регламентної бази (положень, інструкцій, графіків звітності тощо), а й можливість стратегічної делегації завдань на аутсорсинг у разі відсутності внутрішніх ресурсів або з метою підвищення економічної ефективності відповідних процесів.

Перспективними напрямками дослідження є фінансова комунікативність держави, науки, освіти та бізнесу, що концентрує ресурси на пріоритетних проєктах, створюючи інноваційні трансакційні моделі за міжнародними та регіональними стандартами. Трансакційна політика має враховувати стратегії технологічних компаній (Big Tech), посилюючи вплив на ланцюги постачання ІІІ через вертикальну інтеграцію, ексклюзивні партнерства та перевагу в даних. Фінансовий простір має фокусуватися на викликах криптоізації в EMDEs, цифрових грошах банків і моніторингу ефективності інновацій.

Список використаних джерел:

1. Алексєнко Л. М., Дмитришин М. В., Юркевич О. М. Публічно-приватне управління інноваціями: фінансовий контент в умовах епістемічності міжнародної трансакційної політики. *Світ фінансів*. 2025. Вип. 2. С. 135–149. DOI: 10.35774/SF2025.02.135
2. Claudia Buch: Staying the course in troubled waters – safeguarding the stability of the global banking system. URL: <https://www.bis.org/review/r250429f.htm>
3. Tulai O., Kvasovskyi O., Alekseyenko L. International Transaction Policy in the Context of Transforming Social Responsibility. *Стратегічні пріоритети європейської та світової політики: дипломатія, економіка, туризм*: матеріали Всеукр. наук.-практ. конф. з нагоди міжнародного дня багатосторонності і дипломатії в ім'я миру та з нагоди 50-річчя підписання Гельсінського заключного акту (м. Харків, 24 квіт., 2025 р.). / редкол.: А. Ю. Парфінєнко та ін. Харків: Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна, 2025. 196 с.

4. Olli Rehn: The European economy in the new landscape of power politics and trade protectionism. 30 April 2025. URL: <https://www.bis.org/review/r250429e.htm>
5. Pierre-Olivier Gourinchas. The Global Economy Enters a New Era. URL: <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2025/04/22/the-global-economy-enters-a-new-era>
6. Tulai O., Alekseyenko L., Dmytryshyn M., Yatsukh R., Zapolskyi O., Bilan O. Adaptive Information of the Financial System to the Challenges of Global Uncertainty. In: Hamdan, R.K. (eds) *Tech Fusion in Business and Societ. Studies in Systems, Decision and Control*. 2025. Vol 234. P. 165–178. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-84636-6_14.
7. Король С. Я., Уманців Г. В., Шушакова І. К. Розвиток трансфертного ціноутворення в умовах глобалізації. *Економічна теорія та право*. 2021. № 2 (45). С. 87–100.
8. Васюк Є. А. Трансфертне ціноутворення як інструмент трансфертної політики ТНК. *Причорноморські економічні студії*. 2017. Вип. 24. С. 25–29. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2017_24_6
9. Десятнюк О. М., Черевко О. В. Теоретико-методологічні засади формування трансфертного ціноутворення на мікрорівні в умовах вітчизняної економіки. *Економіст*. 2015. № 1. С. 45–48.
10. Dmytryshyn M., Ionin Y., Tulai O., Krupka I., Alekseyenko L., Stetsko M. Communication Support for the Management of Socio-Economic Processes in the Context of Global Security. In: Hamdan, R.K. (eds) *Sustainable Data Management. Studies in Big Data*. 2025. Vol 171, P. 131-144. Springer, Cham. https://doi.org/10.1007/978-3-031-83911-5_12
11. Alekseyenko L. M., Tulai O. I., Artemenko L. B. Digital Technologies in the Transformation of the Global Financial Security System: a Theoretical and Social Concept. *Life on the cutting edge: Science. Libraries. Society : Scientific monograph*. Riga, Latvia : «Baltija Publishing», 2025. 508 p. DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-535-8-19>
12. Крисоватий А. Дисбаланси і стійкість публічних фінансів в умовах війни. *Світ фінансів*. 2025. Вип. 2 (83). С. 6–17. DOI: 10.35774/SF2025.02.008
13. Алексеєнко Л. М., Квасовський О. Р., Стецько М. В. Міжнародна інноваційна діяльність за умов епістемісної невизначеності фінансової комунікації: євроінтеграційний дискурс. *Innovative Technologies of Marketing and Management in the Conditions of Transformational Changes: Abstracts of reports of the III International Scientific and Practical Conference (Khmelnyskyi, may 09, 2025)*. Khmelnytskyi: Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economic Institute, 2025. 307 с.

References:

1. Alekseyenko, L. M., Dmytryshyn, M. V., & Yurkevych, O. M. (2025). Publicno-privatne upravlinnia innovatsiiamy: finansovy kontent v umovakh epistemichnosti mizhnarodnoi transaktsiinoi polityky [Public-private innovation management: Financial content in the epistemic terms of international transactional policy]. *Svit finansiv*, (2), 135–149. <https://doi.org/10.35774/SF2025.02.135>
2. Buch, C. (2025, April 29). Staying the course in troubled waters – safeguarding the stability of the global banking system. Bank for International Settlements. <https://www.bis.org/review/r250429f.htm>

3. Tulai, O., Kvasovskiy, O., & Alekseyenko, L. (2025). International transaction policy in the context of transforming social responsibility. In A. Yu. Parfinenko et al. (Eds.), *Stratehichni priorytety yevropeiskoi ta svitovoi polityky: dyplomatiia, ekonomika, turyzm* [Strategic priorities of European and world policy: Diplomacy, economy, tourism]: Proceedings of the All-Ukrainian scientific-practical conference (Kharkiv, April 24, 2025) (p. 196). V. N. Karazin Kharkiv National University.
4. Rehn, O. (2025, April 30). The European economy in the new landscape of power politics and trade protectionism. Bank for International Settlements. <https://www.bis.org/review/r250429e.htm>
5. Gourinchas, P.-O. (2025, April 22). The global economy enters a new era. *IMF Blogs*. <https://www.imf.org/en/Blogs/Articles/2025/04/22/the-global-economy-enters-a-new-era>
6. Tulai, O., Alekseyenko, L., Dmytryshyn, M., Yatsukh, R., Zapolskyi, O., & Bilan, O. (2025). Adaptive information of the financial system to the challenges of global uncertainty. In R. K. Hamdan (Ed.), *Tech Fusion in Business and Society. Studies in Systems, Decision and Control* (Vol. 234, pp. 165–178). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-84636-6_14
7. Korol, S. Ya., Umantsiv, H. V., & Shushakova, I. K. (2021). Rozvytok transfertnoho tsinoutvorennia v umovakh hlobalizatsii [Development of transfer pricing under globalization]. *Ekonomichna teoriia ta pravo*, (2[45]), 87–100.
8. Vasiuk, Ye. A. (2017). Transfertne tsinoutvorennia yak instrument transfertnoi polityky TNK [Transfer pricing as a tool of TNC transfer policy]. *Prychornomorski ekonomichni studii*, (24), 25–29. http://nbuv.gov.ua/UJRN/bses_2017_24_6
9. Desyatnyuk, O. M., & Cherevko, O. V. (2015). Teoretyko-metodolohichni zasady formuvannia transfertnoho tsinoutvorennia na mikrorivni v umovakh vitchyznianoï ekonomiky [Theoretical and practical bases of transfer pricing formation at the microlevel in terms of national economy]. *Ekonomist*, (1), 45–48.
10. Dmytryshyn, M., Ionin, Y., Tulai, O., Krupka, I., Alekseyenko, L., & Stetsko, M. (2025). Communication support for the management of socio-economic processes in the context of global security. In R. K. Hamdan (Ed.), *Sustainable Data Management. Studies in Big Data* (Vol. 171, pp. 131–144). Springer. https://doi.org/10.1007/978-3-031-83911-5_12
11. Alekseyenko, L. M., Tulai, O. I., & Artemenko, L. B. (2025). Digital technologies in the transformation of the global financial security system: A theoretical and social concept. In *Life on the cutting edge: Science. Libraries. Society* (pp. 508). Baltija Publishing. <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-535-8-19>
12. Krysovatiy, A. (2025). Dysbalansy i stiikist publichnykh finansiv v umovakh viiny [Imbalances and sustainability of public finance in wartime conditions]. *Svit finansiv*, 2(83), 6–17. <https://doi.org/10.35774/SF2025.02.008>
13. Alekseyenko, L. M., Kvasovskiy, O. R., & Stetsko, M. V. (2025). Mizhnarodna innovatsiina diialnist za umov epistemisnoi nevyznachenosti finansovoi komunikatsii: yevrointehratsiinyi dyskurs [International innovation activity under epistemic uncertainty of financial communication: European integration discourse]. In *Innovative Technologies of Marketing and Management in the Conditions of Transformational Changes: Abstracts of the III International Scientific and Practical Conference* (Khmelnitskyi, May 09, 2025, p. 307). Khmelnytskyi Cooperative Trade and Economic Institute.